

УДК: 631.6:635

ПРОДУКТИВНІСТЬ ЦИБУЛІ РІПЧАСТОЇ НА КРАПЛИННОМУ ЗРОШЕННІ

М. І. Федорчук, д-р с.-г. наук, професор
В. М. Свиридовський, канд. с.-г. наук
Миколаївський національний аграрний університет

Цибуля ріпчаста належить до основних овочевих культур, які використовуються у свіжому, вареному, смаженому вигляді, вона незамінна для приготування та ароматизації найрізноманітніших страв. Поживність цибулі визначається наявністю в її складі цукрів (6-12%), білка (3- 4%), а також високоцінних для харчування людини солей кальцію, калію, фосфору, заліза, цинку, алюмінію, міді та інших елементів. Крім того, ця культура має високий вміст вітамінів А, В₁, В₂, РР, а також – вітаміну С, якого в листках міститься до 35-90 мг, а в цибулинах – 4-10 мг на 100 г сирової речовини. Як відзначають вітчизняні вчені (Лимар А.О., Сич З.Д, Лихацький В.І., Лимар В.А., Васюта В.В., Журавльов О.В. та ін.) цибуля ріпчаста потребує впровадження у технологічні процеси вирощування нових підходів для забезпечення високої врожайності та економічної ефективності.

Польові досліді розміщували в зрошуваній сівозміні ДГ «Новокаховське» Каховського району Херсонської області. Ґрунт дослідних ділянок – темно-каштановий середньосуглинковий залишково слабо-солонцюватий. Такі ґрунти характеризуються розвиненим гумусовим профілем потужності, який у середньому становить 63 см.

Клімат Південного Степу України помірно-континентальний, жаркий, посушливий, з істотним дефіцитом атмосферних опадів. Річне надходження сумарної радіації складає 115-116 ккал/см², з яких 94-95 ккал поступає впродовж вегетаційного періоду. Прихід фотосинтетично активної радіації (ФАР) за вегетаційний період 45-50 ккал/см².

Після збирання попередника, пшениці озимої, проводили луцення пожнивних решток. Під зяблеву оранку, яку виконували на глибину 27-30 см вносили мінеральні добрива нормою N₁₂₀P₉₀. В осінньо-зимовий період проводили гіпсування нормою 3 т/га, рано на весні – боронування у два сліди. Перед сівбою проводили коткування. Висівали насіння цибулі ріпчастої сівалкою точного висіву “Клен-4,2” восьмирядковим стрічковим способом з міжряддям 27 см. Норма висіву – 5-7 кг/га.

В дослідях встановлено, що різниця в погодних умовах, яка була зафіксована в окремі роки проведення досліджень значною мірою впливала на врожайність цибулі ріпчастої.

Слід підкреслити, що в усі роки досліджень (особливо у 2014 р.) проявилася негативна дія зниження передполивного порогу до 70% НВ, коли рівень урожайності цибулі ріпчастої знизився до 61,4 т/га, а у варіантах з поливами 80 і 90% НВ – був на 7,7-12,9% відповідно більше.

Слід зазначити, що частка стандартних цибулин у середньому за варіантом з поливами при 70% НВ становила 95,9%, при режимі зрошення 80% НВ підвищилася до 97,1%, а при 90% НВ – зменшилася до 93,6%. Захист рослин змінював досліджуваний показник у межах 0,5-1,2%. Найбільшу питому вагу стандартних цибулин забезпечило поєднання досліджуваних варіантів – режим зрошення з передполивним порогом 80% НВ та біологічний і хімічний захист рослин.

Залежно від впливу погодних умов, а також режиму зрошення і захисту рослин спостерігалась тенденція змін товарності цибулі ріпчастої в окремі роки проведення досліджень (табл. 3).

За результатами досліджень встановлено, що максимальна товарність цибулі ріпчастої на рівні 94,7% відмічалась у 2016 році за використання режиму зрошення 90% НВ за проведення хімічного захисту рослин. Досліджуваний показник зменшився до 75,1 або на 26 відсотків у несприятливому 2014 році у варіантах з режимом зрошення 70% НВ і без здійснення захисту рослин.

Найменшим середній діаметр цибулини був сформований у 2015 році на рівні 51,7 мм у варіантах з режимом зрошення 70% НВ без здійснення захисту рослин. Втрати в перерахунку на відносні відсотки склали 26,5.

Використовуючи запропоновану технологію вирощування цибулі ріпчастої при краплинному зрошенні на півдні України, можливо отримати максимальну урожайність при зволоженні ґрунту нормою 80-90% НВ та застосуванні хімічного захисту рослин проти шкідників і хвороб.

Найменші показники середньофакторіальної урожайності досліджуваної культури на рівні 55,0 т/га сформовані у 2015 р. у варіанті без захисту рослин, що можна пояснити як дією посухи, так і підвищеним рівнем вологості повітря у другу половину вегетації. Це обумовило пошкодження листової поверхні, викликало передчасне підсихання рослин та дуже негативно позначилося на величині врожайності.

Література

1. Лимар А. О., Лимар В. А., Наумов А. О. Вплив режимів зрошення, способів поливу, доз добрив на врожай цибулі ріпчастої в зоні Нижньодніпровських піщаних ґрунтів. Таврійський науковий вісник: наук. журнал. Херсон: Айлант, 2012. Вип. 81. С. 92-98.

2. Васюта В. В., Люта Ю. А., Федорченко А. Н. Интенсивная технология выращивания лука репчатого в степной зоне Украины. Овощеводство. 2004. №11/12. С. 37–39.

УДК 631.53.01:632.2

ХВОРОБИ ОГІРКІВ, ЩО ПЕРЕДАЮТЬСЯ НАСІННЯМ, ТА ВИМОГИ ДО СЕРТИФІКАЦІЇ ПОСІВНОГО МАТЕРІАЛУ

Є. О. Чернишова, канд. с.- г. наук, доцент
*Управління фітосанітарної безпеки Головного управління
Держпродспоживслужби в Херсонській області*

В Україні вирощується велика кількість овочевих культур, що можуть задовольнити будь-які смаки. Посівні площі найпопулярніших овочів у 2019 році на території Херсонської та Миколаївської областей сумарно становили: капуста – 5,2 тис. га, помідори – 17,8, цибуля – 7,6, морква столова – 3,9, огірки – 4,0 тис. га

Огірки є продуктом масового споживання. Харчова цінність їх не велика, проте в свіжому і переробленому вигляді вони володіють високими смаковими якостями і багатьма харчовими і лікувальними властивостями.

Огірки, маючи приємний ароматом, збуджують апетит, сприяють засвоєнню інших продуктів харчування, активізують діяльність травних залоз. У їжу в свіжому вигляді і для засолу використовують недостиглі плоди (7-12-добова зав'язь) у технічній стиглості (так звані «зеленці»), а 3-4-добові зав'язі (пікулі і корнішони) маринують. У повну або біологічну стиглість м'якоть огірок стає практично неїстівною. Проте для отримання якісної продукції при вирощуванні обраного сорту (гібриду) огірка особливу увагу потрібно приділяти посівному матеріалу, оскільки використання несертифікованого насіння може призвести до значного зменшення врожаю культури внаслідок низьких показників схожості та енергії проростання, наявності шкідливих організмів.

Насіння є джерелом інфекції багатьох хвороб огірок: кутастої плямистості листків (бактеріозу), аскохітозу, антракнозу, чорної плісняви (опік), корневих та стеблових гнилей.

В умовах півдня України найбільшу шкоду посівам спричиняють *антракноз*, що характеризується утворенням на листках круглих світло-бурих або жовтих розпливчастих плям, які підсихають і стають крихкими, а на плодах, стеблах і черешках – бурих або чорних довгастих вдавлених плям, що швидко збільшуються в розмірах, поглиблюються і перетворюються у виразки, та бактеріоз, що